

تعلیم مسلمانان

۱ ۳ ۲ ۸

وجعلناکم شعوبا وقبائل لتعارفوا . . .

دینی سیاسی تاریخی فلسفی ر احوال عالم اسلامہ باصت ہفتہ اولہ مجلد

تاسیخ تاسیس ۳۲۸ مولد النبی

۱۲۵ آئی آئی
فرانکفر .

۹ : ۲۸ رجب ۳۲۸ پنجشنبہ ۲۲ تموز ۳۲۶ جلد ۱

دو نئی ہمایوں اعانہ می

ممالک اجنبیہ مسلماناری

کون ممالک اجنبیہ دن هیچ برندہ هیچ بر مسلمان کہ « کنڈینی قلباً بورایہ مربوط بیلمسون، مقام ی طانیلمسون » بن بونی کزدیکم یرلردہ بالذات کوزم نوردرک قولانغم ایلہ ایشدہرک تحصیل ایش اولدیغ ماتم و مشہوداتم نتیجہ سی اولارق ، کمال جسارتلہ ایلیہ بیلہ حکم کبی ، بویلہ جہدہ اعتقاد ایدہرم .

ہب مسلمانان جهان بونی بویلہ بیلیور ، بویلہ اعتقاد ر : مقام خلافت کبرانک حیاتی عالم اسلامک حیاتیدر . بونی اثبات ایشک ایچون اوغراشمایہ لزوم اولدینی کیزلہمک ایچونہ حاجت یوقدر . بیک اوچیوز بوقدر ر اعتقاد اولنش بر مذهب هیچ کیزانورمی . کونش کیزانہ بیلیور ، بر آرائق کیجہ قارائلق لری قاپاتسہ بیلہ ، ر قارائلق اولورسہ اولسون ، کونشدر ینہ چیقار ، بروقت کیزلہ نیلہ من .

شوحالده بوہ مسلمانلر قطعاً بیامہ لی دکلی ؟ بوراسینک بوکون تہاکہ ددر ، بو تہاکہ کی آتاتمق ایچون قوہ و بریہ سینک ا کجالی لازمدر . . .

بونی بیلمیان برہ مسلمانده تصور اولنہ من . شوحالده

ناصل اولورده بوقدر ملیونلر ایلہ مسلمانلر بوکبی مهم بر مسئلہ دہ ، دہا دوغریسی ، دوغریدن دوغری حیات مسئلہ سندہ لاقید قاہ بیلیورلر ؟

اگر لاقید ایسہلر هیچ شہہ اولنہ من ، بوراسیابہ مینی اولہ جقدر ، یوقسہ مسلمانلر ہر شئی تحمل ایدر لرسہدہ ، اعتقاد لری تبدیل ایتہنی تحمل ایدہ منلر .

بالطبع ہرکسک دقتی جلب ایدہ جک نقطہ بوراسیدر . ہم اعتبار اولنہ جق نقطہ دہ بوراسیدر . بزم ملت اسلامیدہ فساد اخلاق او قدر توسع ایشک ، انسان فکر و ملاحظہ ایتدجہ دوچار حیرت اولور .

اوغدار استبداد ، بزم اخلاقزی او قدر بوزمش کہ ، سکوت اولنمایہ جق یردہ انسانی سکوتہ مجبور ایدنیور .

بزدہ : بالانجیلیق ، دولاندر جیلیق ، دینلجیلیک عادتا صنعت اولمش ، بوتون ممالک عثمانیہ نیک ہر طرفندہ ایش سز آجلر ، اب سز بی علاجار ، بو صولک سنلرہ دنیانک ہر طرفنہ دوکلدیلر . او اجنبی بویندرینی آلتندہ ازیش مسلمانلر ایچنہ سورو سورو بورودیلر .

بیچارہ مسلمانلر بو آدملرک آغزلرینہ باقمرق ، صافدیل و تازہ قلب لریلہ ہر نہ سوبلنورسہ قبول ایتدیلر .

بو حیا سزلردہ تذکرہ عثمانیہ لرنہ بولنان طوغرائی ، خلیفہ نیک کندی مہر ذاتیمی در دیہرک کوستر دکلری زمان

اوزرنده سامور کورک ، باشنده فس قپودن کیرنجه بنده احتراماً قیام ایتم. افندی مومی الیه بعدالسلام بن صورتی باشدن آشغه برسوزدی ، اللری اوغوشدیره رق خیرالله آخونه دیدی . رجا ایدهرم عنو ایدیکنز . بوکون چوق راحت سزم ، سزه ایکی کله سویله یوب کیده جکم .

خیرالله آخون : چایمز حاضر برر فنجان چئی ایچرز . شاهزاده : رجا ایدهرم ، بن بوکون چوق راحت سزم عنو ایدیکنز . بونک اوزرینه شاهزاده ایله آخون ، دیکر بر او طهیه کیره رک قابونی اورتدیلر . بن ده یالکز سالونده قالدیم نهایت بش دقیقه سورودی ، شاهزاده الله اصمار لادق دیه قابویه دوغری یورودی ، زواللی آخون ، شاهزاده یه معاونت نصب اولدیندن طولانی کوزلرندن یاش دوکمه کده ایدی .

بن آخشمه قدر بوتون چیلدیره جفم کلیوردی . احباندن چوق تکلف سز کوروشدیکم دعوا وکیلی ابوالسهود افندی یه واردیم . بو خصوصده بر آرز مذاکره ایتدیکمه : بو آدمک « ژولیک » (دولاندیرچی) اولدیندن شهه یوقدر ، فقط بونی میدانه چیقاره حق اولور ساق اسلامیتی لکه از ایدمه جکیز ، اونکچون نجه سکوت اتمک دها مناسبدر دیدی .

بونک اوزرینه بز سکوتی اختیار ایتدیکم ، اخشام بری بکا مظروف بر قارت ویزیت کتوردی ، قارت ویزیت اوزرنده یالکر « رجا ایدرم قوتنره اولماکنز » عبارته سی یازلمشدی . کتورنه دیدم : بونی کیم ویردی ؟ دیدی شاهزاده حضرترلی .

بوده اولهجه کیتدی ، صوکره بن بک چوق آدماری دولاندیردینی حتی دیور یول مأمورلرندن برینی دخی دولاندیردینی معلوم اولدی . معلوم اولدی اما ، یاره لری آلوب کتوردکن صوکره اوت بعد خراب البصره .

بوندن ماعد قاج سیدلر ، قاج مجاورلر ، نه کبی دسیسه لر ایله بیکر جه روبه لری آلوده ، صوکره فحشینه ساوردقاری آرز دکادر .

بوندن اوج سنه مقدم رسیدک ترکستاندن بوزبیک روبه یاره آلوب کیتدیکی معلومدر .

طبیعی بونلر ایچنده اصابت ایدنلرده واردر ، اونلاره

بیچاره مسلمانلر ، او مبارک طوغرابی اوپه اوپه چیلده هرته سی وار ایسه صوکه کاککنه قدر چیقارر . مقام خلافتدن ککش افندیگ دعاسی آله جفم دیه ویرردی .

حتی تذکیره صاحبینک اسلام اولوب اولدینقی بیله قتیقه حاجت کورمز لردی : بغداددن ، بصره بن . مهکن ، مدینه بن دها بیامام زه لردن سورو سورو کاور لردی .

بونلر بر زمانلر او قدر چوغالدیلر که ، او قدر ترقی ده ایتدیلر ، هیچ ایلتاق ممکن دکل ایکن ، او بیچاره مسلمانلرک صاف دیل لری ، بو مقام خلافته اولان حسن نیت و محبت لردن طولانی اینلر ونصرتیق ایدر لری .

۱۹۰۰ سنه میلادی سی نه یاتمه بن او فابله سینه کیشدم . کلدیکم ساعت سو دیکم قاضی لردن برینی زیارت ایتم . قاضی افندی اول بول بکا دیدی : « خوش کلدک ، غایت کوزل بر زمانده کلدک ، بزیم بلده مزده غایت عزیز ومهم بر مسافر وار . سلطان مراد خاس حضرترلر . ینک اوغلی . » بن او قدر اهمیت و بر مهمم ، قاضی افندیله بر آرز صحبت ایتدکن نصوکره ، مفتی محمدیار سلطائف جناب لری زیارت ایتم . اوده بکا عینی مزده بی تیشیر ایتدی . علاوه ایدهرک دیدیکه : رجا ایدهرم سن بو آدمی کور ، ساعت درت راده لرنده خیرالله آخون خانه سینه وار بر سه کز ، اوراده کوره بیلور سکیز ، چونکه هر وقت اوراده بول بیور فلان دیدی .

بن ساعت تمام درنده خیرالله آخون خانه سینه کلدیم ، عنها منیا بر آرز صحبت بعدنمه بوده شهزاده نک سیرتندقی سوز آجیدی . دیدم : بو آدم فصل کیزه بیلور ؟ بن عظم ارمیور خیراه آخوند : غیر رسمی صورتده کیزیور . فقط سلطان حمید طرفندن کوندرد بکنه داز کاغذ لری وار ، شاهزاده البسمیله چیقارمش اولدینی رسمی دخی وار . بزه کوستردی فلان دینه بونک شاهزاده اولسنده اصلاح شهه سی اولدینقی آکلاندی . بن بوتون حیرت ایچنده قالدیم . تکذیب دکل جزئی شهه ایدمه جک اولور سام ، خیرالله آخون ایله فنا صورتده خاطر من قالیشه جنئی آکلاندیندن ، سکونه مجبور اولدم . دیرکن قابو چالندی ، خیرالله آخون (رحمته الله علیه) بیاض صفالار یله قابویه نوشدی . باقی شفقی برکنج

بر سوز دیہ جکمز یوق.

سنہ ماضیہ ایکی مجاورک الہ زندہ ذات شاہانہ طرفندن احسان اولنمش مہرلر بولندی، و دونخای هایون ایچون پاره لر طویلادیغی، حتی بعض فقراتک پاره سی بولندیغندن کال خاوصله بیچاره نارلاسنده بولنان بوغدایلردن قابندن قوبدیغی قدر ویرمکده اولدی ری تواترا، روایت اولنمشدی. او حجاز تیمور یول اغانه سی، عین زبیده تعمیری اغانه سی ناملریله پائش سؤ استعمال دها هرکسک کوز اوکنده بولنیور.

بالطبع بونلر ایچون دور حاضر رجالی دکل، دور سابق رجالی دخی مؤاخذه اولنهن. اصل مقصداوراسنده دکل، فقط مشہر بر سوز وارد «چوربه ن اغزی یانمش یوغرتی اوفورهرک آغزینہ آلور» دیرلر. بیچاره ساده دل مسلمانلرک بوکی شیلردن کوزلری بیلمش، عادتا کوزلری ایله مشاہده ایندکلری شیلرده دخی مترددانه و احتیاطکارانه تاقی ایتمک ایستلر.

یوقسه اهل اسلام اعلاء کلمه ایچون نعلری صرف ایتمز، و نعلری فدا ایتمز.

احتمال که بر چوق آدمارک خاطر لرینہ کاور، اوشا. هزاره قصه سی غربت لرینده موجب اولور. فقط واقع اولمشدر. البته مشہور سوزدر بزم بابالرمز دیرلرمش «قباحت یالانی سویله یمنده دکادر، اینانلده در» . بوده دوغریدر انکار اولنهن. فقط ساده دل جاهل مسلمانلرک بوکی شیلرده مقام لری دخی نظر اعتباره آلنورسه اینانمقده معذور توتولہ بیله جکلری شہہ سزدر.

کوزمک اوکنده طرابلس شاملی بر آدم، یالکزایکی سنہ درساعتدن غیب اواییورده، اوتوز ملیون چین مسلمان نارینک وکیل، مرخصی و کاشغر شیخ الاسلامی اوله رق بوتون عموم پای تحت غزته لری طرفندن قاج مایون منته تقدیم اولندقدنصوکرده، آرادن اوج کون کچر کچمز ترکستان علماسندن دینلهرک عینی آدم ینہ عینی غزته جیلر طرفندن آلشالانیور. طرابلس شاملی اولدیغی، و بوندن ایکی سنہ مقدم ینہ درسعاتده خاقان مخلوع عبدالحمید خانہ دخی ترکستان خالیلری تقدیم ایده رک چاتمق ایستہدیکی

حالده توتدیرہ مدیغی، هرکس سکوت ایله کیچهرک، هرته سببه مبنی ایسه عادتا التزام ایدرجه سینہ غزته زندہ تقدیمده دوام وثبات ایدیورلر.

صوکره بوآدمده تکرار اوسنہ لهرک بر نسیجہ سی الہ ایده رک خلیفہ روی زمین طرفندن ترکستانه کیدوبده دونخای هایون اغانه سی توپلامیہ جغہ کم تأمینات ویرہ بیلور. هانکی اوتوز ملیون مسلمان بو آدمی رکیل، مرخص اوله رق کوندرمشار؟ شاملمزی! طرابلس شاملی بر آدم نصل اولورده ونه کی جمارته مبنی کندیغی کاشغر شیخ الاسلامی دیہ اعلان ایده بیایور.

بویله صریح بالانزه مرکز سیاست اولان پای تحت غزته جیلری قانار و ترویج ایدرلرہ، صوکره ترکستان صحرائزنده و بیت طاغلرندہ اولان مسلمانلرک - صاف دل مسلمانلرک قانع لری مؤاخذه اولنهن.

اگر غزته لهرک یازدقارندہ یالانی واریسه، بوآدم ناصل اولیورده سکوت ایدیور.

کاشغر مجهول بر مملکت دکادر، بوکون درسعاتده مکاتب متعدده کاشغردن اون بش بکرمی افندی. طلبہ بولنیور. کاشغر بر زمان اسلام پای تحتی ایدی، کلیاً انکار اولنهن، بعض آثار عقیدہ دخی بولنہ بیلور. فقط تاریخده اسمی معلوم اولمیان، آل جنکیزدن هانکی سلطان محمدک قلیچی افندی مومی الیه طرفندن خلیفہ روی زمین افندمزہ تقدیم اولنہ جتدیده، صوکرده نه ایچون تقدیم اولنندی. بورالری شایان حیرت دکلدہ نه!

انصاف ایتملی بونلر اھال اولنور شیلردن دکادر. آرتق ال ویرر، بویالانجیاغہ بر نہایت ویرمیلی. بوندن صوکره بو مقام مقدسی «اولدیغی کبی مقدس اوله رق» عموم اهل اسلامه کوسترمیلی. بونک ایچوندہ بوراسنی بز تقدیس ایتملی ز. بز بومقامه لایق براوصافندہ بولتملی ز، اوزمان عموم اهل اسلام اعلاء کلمه ایچون مایون لریدہ ویرورلر، جان لرینہ فدا ایدرلر.

عبدالرشید ابراھیم

